

Двадцять дев'яте листопада

Класна робота

Пригада й

Довідк а

Дієприкметник -
це...

особлива форма дієслова,
яка виражає ознаку предмета
за дією і відповідає на
питання який? яка? яке? які?

Морфологічні
ознаки

поєднує в собі ознаки
дієслова (вид, час, може мати
залежні слова) й прикметника
(змінюється за родами,
числами, відмінками)

Синтаксична роль
дієприслівника

в реченні дієприкметник є
означенням, рідше-частиною
складеного присудка

НЕ

з дієприкметниками

Сьогодні на уроці ти:

- поглибиш знання про дієприкметник як особливу форму дієслова;
- дізнаєшся про правила написання *не з* дієприкметниками;
- навчишся правильно писати *не з* дієприкметниками.

Дослідження-міркування

Прочитай речення. Зроби висновок про написання **не** з дієприкметниками.

Разом

1. Незасіяне поле стояло сиротою.
2. Непрочитана книга лежала на столі.

Окремо

1. Не засіяне зерном поле стояло сиротою.
2. Не прочитана вчасно книжка не давала Оксані спокою.
3. На ній був не шитий, а в'язаний костюм.
4. Город не скопаний.

Не з дієприкметниками пишемо разом

- якщо дієприкметник є означенням і **не має** при собі **залежних слів**.

Наприклад. Місяць заглянув у **незачинене** вікно.

- якщо **не** входить до складу префікса **недо-** і означає **неповну** якість.

Наприклад: **недописаний**, **недопечений**

Не з дієприкметниками
пишемо окремо

- Якщо дієприкметник є означенням і має при собі залежні слова.

Місяць заглянув у **не** ^{коли?} зачинене
звечора вікно.

Не з дієприкметниками пишемо окремо

- Якщо є протиставлення або щось заперечується:

Не скопаний, а виораний город;

Ні, город **не** скопаний.

- Якщо дієприкметник у реченні є присудком.

Город **не** скопаний.

Дурням закон **не** писаний.

Питання залишилося **не** з'ясованим.

Порівняймо:

- **Не**надісланий лист – **не** надісланий вчора лист;
коли ?
- **Не**полоханий заєць – **не** полоханий мисливцями заєць;
ким?
- **Не**здоланий народ – ніким **не** здоланий народ;
ким ?
- Грілися на сонці незірвані яблука. – Яблука не зірвані.

НАПИСАННЯ НЕ З ДІЄПРИКМЕТНИКАМИ

РАЗОМ:

якщо дієприкметник є означенням і не має пояснювальних слів:
*Неспіймана риба завжди велика.
Ненагріте залізо не зігнеш* (Народна творчість).

ОКРЕМО:

якщо при дієприкметнику-означенні є пояснювальні слова:
*Не спіймана насправді риба обростає легендами.
Не нагріте як слід залізо не піддається обробці.*
Якщо в реченні є протиставлення:
Не промовлене, а проспіване слово глибше западає в душу.
Якщо дієприкметник є присудком:
*Дурням закон не писаний.
Де багато господинь, там хата не метена і каша не варена*
(Народна творчість).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Не слід сплутувати дієприкметники з не і дієприкметники з префіксом *недо-*, які завжди пишуть разом: *недочутий*.

ОРФОГРАМА:

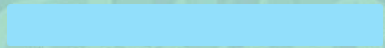
Не з дієприкметниками

Коло думок

Поясни, чому в лише у другому реченні *не* з дієприкметником пишемо разом.

1. Увечері ми йшли **не освітленою** ліхтарями вулицею.
2. Увечері ми йшли **неосвітленою** вулицею.
3. Вулиця **не освітлена**.

Поясни написання **не** з дієприкметниками

У нас багато нерозв'язаних проблем.

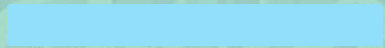
Цвінуть обличчя, острахом не стерті.

Ми побачили не намальовану картину, а вишиту.

Шляхи мої не міряні.

Легенький вітерець колише нескошені трави.

Прощавайте, мої недоспівані, непокірні мої пісні.

Зніми риски у словосполученнях

~~Не~~/відремонтований майстром будинок

~~Не~~/загартована людина

~~Не~~/визначений час зустрічі

Рана ~~не~~/загоєна

~~Не~~/дописаний лист

~~Не~~/скопана клумба

~~Не~~/замкнені двері, а лише прикриті

Прочитай
прислів'я, виділи в
них
дієприкметники

Перебудуй
речення, щоб не з
дієприкметниками
писалося окремо

Ненагріте залізо не зігнеш.

Не нагріте достатньо залізо не
зігнеш.

Не діли шкури невбитого
ведмедя.

Не діли шкури ще не вбитого
ведмедя.

Творче завдання

Склади і запиши, розкриваючи дужки, два речення так, щоб у першому реченні дієприкметник був означенням, а в другому – присудком. Форму слова можна змінювати.

Зразок. Залишилися нерозгадані таємниці. Таємниці не розгадані.

(Не)вивчений

Виконай тестові завдання. Для перевірки відповіді тисни на літеру

Пишуться з **не** разом усі дієприкметники рядка:

- А
- Б
- В
- Г

Не/надрукована стаття, не/наповнений водою басейн

Поміркуй!

Не/прибрана після роботи кімната, не/випрана постільна білизна

Поміркуй!

Не/втрачені надії, не/закінчена детективна історія

Правильно!

Не/озброєні безпомічні люди, не/виконане досі завдання

Поміркуй!

**Сьогодні на
уроці Я...**

Дізнався...

Навчився...

Потренувався...

Запам'ятав...

Домашнє завдання

- Вивчити правила (§23 стор.124)
- Виконати вправу 263
- Повторити §17-23, усно відповідати на запитання (стор.127)

Дякую за
роботу!

Використані джерела

- <https://vseosvita.ua/library/prezentatsiia-ne-z-diieprykmetykamy-621676.html>
- <http://metodportal.com/node/66758>